

Değişken türleri için Türkçe terimler (2)

Tuncer Ören

oren@deecs.uOttawa.ca

İlk bölümünü geçen sayımızda (148. Kasım 2012) yayınladığımız ilk kez hazırlanan, "Değişken" türleri için benzetim, istatistik ve bilişimde kullanılan 353 İngilizce terim ve Türkçe karşılıkları, İngilizce-Türkçe ve Türkçe-İngilizce olarak verilen çalışmanın ikinci bölümünü yayınlıyoruz. İngilizce-Türkçe dizin, İngilizcenin, "değişken" gibi bir tek kavramın bile tüm ince ayrıntılarını belirtebilme gücüne de tanıklık ediyor. Bu, Türkçenin gücü ve zenginliğini gösterirken İngilizce terimlerin her biri için Türkçede bir karşılık olduğunu da belirtmeliyiz.

Türkçe-İngilizce Dizin

M-

mantıksal değişken logic variable logical variable
mantıksal olarak adlandırılmış değişken logically named variable
matematik değişken mathematical variable
matris değerli değişken matrix-valued variable
merkezi olmayan ki-kare rasgele değişken non-central chi-squared random variable
mikdardan bağımsız değişken intensive variable
mikdarla ilgili değişken extensive variable

N-

negatif hipergeometrik rasgele değişken negative hypergeometric random variable
negatif ikiterimli rasgele değişken negative binomial random variable
nicel değişken quantitative variable
nicel karar değişkeni quantitative decision-variable
nicelenmiş değişken quantified variable
nicemlenmiş çıktı değişkeni quantized output variable
nicemlenmiş değişken quantized variable

nicemlenmiş durum değişkeni quantized state variable
nicemlenmiş girdi değişkeni quantized input variable
nicemsel değişken quantum variable
nicemsel sürekli değişken quantum continuous variable
nitel değişken qualitative variable
nitel karar değişkeni qualitative decision-variable

O-

olasılıksal değişken probabilistic variable; stochastic variable
oran değişkeni rate variable; ratio variable
oran ölçekli değişken ratio-scale variable
otomatik değişken; özdevimli değişken automatic variable
otomatik denek değişkeni automated-subject variable

Ö-

ölçü aletli değişken instrumented variable
ölçülebilir değişken instrumentable variable
ölçülebilir değişken; ölçülebilen değişken measurable variable
ölçülmüş anma değişken measured outcome variable
ölçülmüş değişken measured variable
ölçünleştirilmiş değişken standardized variable
ölçüt değişken criterion variable
ölü değişken dead variable
önceyi kapsayan değişken ex post facto variable
öncü değişken lead variable
öncül değişken antecedent variable
önerme değişken proposition variable
önermesel değişken propositional variable
öngören değişken predictor variable
öngörülen değişken predicted variable
özenilmiş değişken elaborated variable
özgülenmiş değişken allocated variable

P-

parametric değişken parametric variable
Pareto rasgele değişken Pareto random variable
paylaşımlı gizli veri rasgele değişkeni shared secret data random variable
program değişkeni program variable

R-

rahatsız edici değişkeni nuisance variable
rasgele değişken random variable
risk değişkeni risk variable

S-

saat değişkeni	clock variable
sabit değerli değişken	constant variable
sabit değerli rasgele değişken	constant random variable
sabitlenmiş değişken	fixed variable
sağduyu değişkeni	common-sense variable
saklı değişken	hidden variable
saptanamaz değişken	non-deterministic variable
sayaç değişkeni	induction variable
sayıl değişken	scalar variable
sayısal değişken	numerical variable
sayısal durum değişkeni	numerical state-variable
sayısal olmayan değişken	non-numerical variable
seçik değişken	crisp variable
serbest değişken	free variable
serbestlik değişkeni	slack variable
sınıf değişkeni	class variable
sınırlı değişken	bounded variable
sınırsız değişken	unbounded variable
sıra ölçekli değişken	ordinal scale-variable
sırasal değişken	ordinal variable
sistem değişkeni	system variable
somut nesne değişkeni	instance variable
somutlaştırılmış değişken	instantiated variable
sonuç değişkeni	outcome variable
soysal tip değişkeni	generic type-variable
sözlüksel bağlı değişken	lexically-bound variable
sözlüksel kapsamlı değişken	lexically-scoped variable
standardize edilmiş değişken	standardized variable
stratejik değişken	strategic variable
süreç değişkeni	process variable
sürekli artan değişken	continuously increasing variable
sürekli bağımlı değişken	continuous dependent variable
sürekli değerli değişken	continuous-valued variable
sürekli değişen değişken	continuous-change variable
sürekli değişken	continuous variable
sürekli rasgele değişken	continuous random variable
sürekli sırasal değişken	continuous ordinal variable
sürekli zamanlı değişken	continuous-time variable
sürücü değişken	driving variable

S-

şans değişkeni	chance variable
şaşırtan değişken	third variable
şaşırtıcı değişken	confounding variable
şematik değişken	schematic variable
şematik tip değişken	schematic type variable

T-

tamamlayıcı değişken	supplementary variable
tamsayı değerli değişken	integer-valued variable
tamsayılı değişken	integer variable
tanılanmış durum değişkeni	identified state variable
tanımlanmamış değişken	undefined variable
tanımlanmış değişken	defined variable
tasarım değişkeni	design variable
tek uzay değişkeni	single space variable
tekil kullanılan değişken	singleton variable
tekil kullanılan genel değişken	singleton global variable
temel değişken	base variable
termodinamik değişken	thermodynamic variable
tip değişkeni	type variable
tipi belirlenmiş değişken	typed variable
tümcesel değişken	sentential variable
tümleşim değişkeni	integration variable
tümsel değişken	holistic variable

U-

uçucu değişken	volatile variable
uzlaştırıcı değişken	mediator variable

Ü-

üssel rasgele değişken	exponential random variable
üst değişken	Metavariable; metasyntactic variable
metasyntactical variable	
üye değişken	member variable

V-

vektör değerli değişken	vector-valued variable
veri akışı değişkeni	data-flow variable
Weibull rasgele değişken	Weibull random variable

Y-

yanıt değişkeni	response variable
yapay değişken	artificial variable

yardımcı değişken auxiliary variable
 yeğleme değişkeni preference variable
 yeğlenen durum değişkeni preferred state variable
 yerdeğişim değişkeni displacement variable
 yerel değişken local variable
 yerel nicemsel değişken local quantum variable
 yetkin değişken qualified variable
 yetkin olmayan değişken unqualified variable
 yığın değişkeni stock variable
 yığın ve akış değişkeni stock and flow variable
 yırtılma değişkeni tearing variable
 yineleme değişkeni iteration variable
 yöney değerli değişken vector-valued variable
 yönlendiren değişken coenetic variable
 yüklem değişken predicate variable

Z-

zaman değişkeni time variable
 zaman ölçekli değişken time-scale variable
 zamansal değişken temporal variable

İngilizce-Türkçe Dizin

L-

lag variable gecikme değişkeni
 lagged endogenous variable gecikmeli içkaynaklı değişken
 lagged variable gecikmeli değişken
 latent variable gizil değişken
 lead variable öncü değişken
 level variable düzey değişkeni
 lexically-bound variable sözlüksel bağlı değişken
 lexically-scoped variable sözlüksel kapsamlı değişken
 limited dependent variable kısıtlı bağımlı değişken
 linguistic variable dilbilimsel değişken
 local hidden variable gizli yerel değişken
 local quantum variable yerel nicemsel değişken
 local variable yerel değişken
 logic variable mantıksal değişken
 logical variable mantıksal değişken

logically named variable mantıksal olarak adlandırılmış değişken
 lognormal random variable lognormal rasgele değişken
 lurking variable karışıklığa neden olan değişken

M-

manipulated variable ayarlanlanmış değişken
 mathematical variable matematik değişken
 matrix-valued variable matris değerli değişken
 measurable variable ölçülebilir değişken; ölçülebilen değişken
 measured outcome variable ölçülmüş anma değişken
 measured variable ölçülmüş değişken
 mediator variable uzlaştırıcı değişken
 member variable üye değişken
 memory variable bellekli değişken; bellek değişkeni
 memoryless random variable belleksiz rasgele değişken
 memoryless variable belleksiz değişken
 metasyntactic variable üst değişken
 metasyntactical variable üst değişken
 metavariable üst değişken
 moderating variable arabulan değişken
 moderator variable aracı değişken
 monitored variable gözlenen değişken
 multiple response variable çoklu yanıt değişkeni
 multiple time-scale variable çok zaman ölçekli değişken
 multivariable çoklu değişken
 multivariate random variable çok değişkenli rasgele değişken
 mutable variable dönüşebilir değişken

N-

natural group variable doğal grup değişkeni
 negative binomial random variable negatif ikiterimli rasgele değişken
 Negative hypergeometric random variable negatif hipergeometrik rasgele değişken
 nominal variable anma değişken
 nominal-scale variable anma ölçekli değişken
 non-basic variable esas olmayan değişken
 non-central chi-squared random variable merkezi olmayan ki-kare rasgele değişken
 non-deterministic variable gerekirci olmayan değişken; saptanamaz değişken

non-homeostatic variable homeostatik olmayan değişken
non-linear induction variable doğrusal olmayan sayaç
değişkeni
non-manipulated variable ayarlanmamış değişken
non-numerical variable sayısal olmayan değişken
non-observable variable gözlemlenemez değişken
non-unique random variable benzer rasgele değişken
nuisance variable rahatsız edici değişken
numerical state-variable sayısal durum değişkeni
numerical variable sayısal değişken

O-

observable variable gözlemlenebilir değişken
observational variable gözlemsel değişken
observed variable gözlemlenmiş değişken
omitted variable ihmal edilmiş değişken
ordinal scale-variable sıra ölçekli değişken
ordinal variable sırasal değişken
outcome variable sonuç değişkeni
output variable çıkış değişkeni

P-

parametric variable parametric değişken
Pareto random variable Pareto rasgele değişken
participant variable denek değişkeni
perceptual variable algısal değişken
physical variable fiziksel değişken
predicate variable yüklem değişken
predicted variable öngörülen değişken
predictor variable öngören değişken
preference variable yeğleme değişkeni
preferred state variable yeğlenen durum değişkeni
probabilistic variable olasılıksal değişken
process variable süreç değişkeni
prognostic variable kestirim değişkeni
program variable izlence değişkeni; program değişkeni
proposition variable önerme değişken
propositional variable önermesel değişken

Q-

qualified variable yetkin değişken
qualitative decision-variable nitel karar değişkeni

qualitative variable nitel değişken
quantified variable nicelenmiş değişken
quantitative decision-variable nicel karar değişkeni
quantitative variable nicel değişken
quantized input variable nicemlenmiş girdi değişkeni
quantized output variable nicemlenmiş çıktı değişkeni
quantized state variable nicemlenmiş durum değişkeni
quantized variable nicemlenmiş değişken
quantum continuous variable nicemsel sürekli değişken
quantum variable nicemsel değişken

R-

random variable rasgele değişken
rate variable oran değişkeni
ratio variable oran değişkeni
ratio-scale variable oran ölçekli değişken
real variable gerçek değişken
real-valued variable gerçek değerli değişken
reference variable kaynak değişken
referenced variable ilgilendirilmiş değişken
relevant variable ilgili değişken
research variable araştırma değişkeni
residual variable kalıntısalsal değişken
responding variable bağımlı değişken
response variable yanıt değişkeni
risk variable risk değişkeni
rotational variable dönme değişkeni
run-control variablegeçiş denetimi değişkeni

S-

scalar variable sayıl değişken
schematic type variable şematik tip değişken
schematic variable şematik değişken
sensed variable algılanmış değişken
sentential variable tümcesel değişken
shared secret data random variable paylaşımlı gizli veri rasgele
değişkeni
short time-scale variable kısa zaman ölçekli değişken
simple variable basit değişken
single space variable tek uzay değişkeni
singleton global variable tekil kullanılan genel değişken

singleton variable tekil kullanılan değişken
situational variable durumsal değişken
slack variable serbestlik değişkeni
spatial variable konumsal değişken
standardized variable ölçünleştirilmiş değişken; standardize edilmiş değişken
state variable durum değişkeni
statement variable deyimsel değişken
static variable durağan değişken
statically scoped variable durağan kapsamlı değişken
stationary variable kalıcı değişken
statistical variable istatistik değişkeni
stochastic variable olasılıksal değişken
stock and flow variable yığın ve akış değişkeni
stock variable yığın değişkeni
strategic variable stratejik değişken
string variable dizgi değişken
sub variable alt değişken
subject variable denek değişkeni
subscripted variable altsimgeli değişken
superbasic variable en ana değişken
supplementary variable tamamlayıcı değişken
suppressor variable bastırıcı değişken
surplus variable fazlalık değişken
system variable dizge değişkeni; sistem değişkeni

T-

tearing variable yırtılma değişkeni
temporal variable zamansal değişken
temporary variable geçici değişken
thermodynamic variable termodinamik değişken
third variable karışıklığa neden olan değişken; şaşırtan değişken
through variable geçiş değişkeni
time variable zaman değişkeni
time-scale variable zaman ölçekli değişken
transition variable geçiş değişkeni
translational variable çevirisel değişken
truncated dependent variable kesikli bağımlı değişken
truncated random variable kesikli rasgele değişken
truncated variable kesikli değişken
type variable tip değişkeni
typed variable tipi belirlenmiş değişken

U-

unbound variable bağlı olmayan değişken
unbounded variable sınırsız değişken
uncontrollable variable denetlenemez değişken
uncorrelated random variable ilintisiz rasgele değişken
undefined variable tanımlanmamış değişken
uniform random variable birbiçimli rasgele değişken
uninitialized variable başlangıç değeri verilmemiş değişken
uninteresting variable ilginç olmayan değişken
unique random variable benzersiz rasgele değişken
unknown variable bilinmeyen değişken
unqualified variable yetkin olmayan değişken
unreferenced variable ilgilendirilmemiş değişken

V-

variable değişken
vector-valued variable vector değerli değişken; yöney değerli değişken
volatile variable uçucu değişken

W-

Weibull random variable Weibull rasgele değişken
within subject variable iç denek değişkeni

Y-

yoked variable etkileşimli değişken